

Informacja z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2013 rok

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim powstało na mocy uchwały nr IV/18/99 Rady Powiatu Bielskiego z dnia 30.01.1999 r. w sprawie utworzenia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim. Centrum jest jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która wchodzi w skład powiatowej administracji zespolonej. Obszarem działania Centrum jest Powiat Bielski. Za pomocą PCPR Zarząd Powiatu wykonuje zadania z dziedziny pomocy społecznej.

Niniejsza informacja uwzględnia podstawowe zadania powiatu zrealizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2013 roku.

I. Opieka zastępcza – instytucjonalna w PCPR

1) Placówki opiekuńczo-wychowawcze:

PCPR jest instytucją, za pomocą której powiat kieruje dziecko do odpowiedniej placówki opiekuńczo-wychowawczej. Jeżeli właściwy powiat nie może skierować dziecka do placówki z powodu braku placówki określonego typu lub z powodu braku miejsca w placówce niepublicznej tego typu na jego terenie, zwraca się do innego powiatu w granicach województwa z wnioskiem o skierowanie dziecka do odpowiedniej placówki. W związku z powyższym PCPR w Bielsku Podlaskim nawiązuje liczne kontakty z innymi powiatami, w granicach których znajdują się właściwe placówki opiekuńczo-wychowawcze, celem realizacji orzeczeń sądowych, zarządzających umieszczenie dziecka w placówce socjalizacyjnej.

Podstawą umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczej jest:

- orzeczenie sądu,
- wniosek rodziców, opiekunów prawnych lub małoletniego.

W roku sprawozdawczym PCPR umieścił 3 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Na terenie powiatu bielskiego funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego. Aktualnie w ww. placówce przebywa 4 dzieci. Centrum Pomocy Rodzinie sprawuje nadzór nad realizacją standardu wychowania i opieki w placówce. Dyrektorowi placówki udzielane jest wsparcie w zakresie rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych, jak również dotyczących funkcjonowania placówki.

2) Domy pomocy społecznej

Na terenie powiatu bielskiego znajduje się Dom Pomocy Społecznej w Brańsku, do którego kierowane są osoby przewlekłe somatycznie chore, w podeszłym wieku, pozbawione opieki osób drugih, wymagające całodobowej opieki. W okresie sprawozdawczym w DPS w Brańsku umieszczono 14 osób.

3) Zastępcza opieka rodzinna w PCPR Bielsk Podlaski

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim nadzorowało opiekę nad 43 rodzinami zastępczymi, sprawującymi opiekę nad 56 dziećmi. W okresie sprawozdawczym na pokrycie kosztów funkcjonowania rodzin zastępczych wydatkowano ogółem 316.438 zł. Powołany przy PCPR Zespół do Spraw Pieczy Zastępczej regularnie monitoruje jakość opieki i wychowania dzieci w rodzinach. Wyżej wymienione rodziny dzielą się na rodziny spokrewnione, niezawodowe i zawodowe. Rodzinom tym udzielano comiesięcznej pomocy na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Pomoc naliczana zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wysokość pomocy dla dziecka umieszczonego w rodzinie spokrewnionej wynosi 660 zł. Dzieci umieszczone w rodzinach niezawodowych i zawodowych otrzymują comiesięcznie 1000 zł. Pomoc ta pomniejszana jest o 50% dochodu dziecka.

W 2013 roku zawarto umowę zlecenie na kolejny okres pełnienia przez rodzinę zastępczą funkcji zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej. W 2013 r. w tejże rodzinie przebywało troje dzieci. Łączna kwota wypłaconego wynagrodzenia dla osoby prowadzącej zawodową rodzinę zastępczą w 2013 r. wyniosła 39 152 zł.

4) Usamodzielnianie pełnoletnich wychowanków

Osobie, która osiągnęła pełnoletność w rodzinie zastępczej, oraz osobie pełnoletniej opuszczającej niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno -wychowawcze i młodzieżowe ośrodki wychowawcze, przysługuje pomoc pieniężna na usamodzielnienie, kontynuację nauki, pomoc na zagospodarowanie -w formie rzeczowej. Pomoc na kontynuowanie nauki przysługuje osobie pełnoletniej, jeżeli kontynuuje ona naukę. Pomoc ta przysługuje do czasu ukończenia nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia. Miesięczna pomoc pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych oraz placówek z tytułu kontynuacji nauki wynosiła 500 zł.

W 2013 roku PCPR w Bielsku Podlaskim wypłacało świadczenia na kontynuowanie nauki dla 13 pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych na łączną kwotę 62 347 zł oraz dla 2 pełnoletnich wychowanków placówek kontynuujących naukę na łączną kwotę 7435 zł. Siedmiu wychowanków, w tym jeden z placówki otrzymało pomoc pieniężną na usamodzielnienie w łącznej kwocie 28 023 zł. Sześciu wychowanków, w tym jeden z placówki otrzymało pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej kwocie 11 099 zł.

Intencją pomocy usamodzielnianym wychowankom jest wykreowanie autonomicznej osobowości zintegrowanej ze środowiskiem. W tym celu opracowywane są przy współpracy z usamodzielnianym wychowankiem oraz jego opiekunem indywidualne programy usamodzielnienia określające sposób i formy pomocy jak i współpracy wychowanka z pracownikiem socjalnym PCPR.

5) W 2013 roku realizowano dziewięć porozumień dotyczących zwrotu kosztów pobytu dzieci pochodzących z innych powiatów w rodzinach zastępczych na terenie powiatu bielskiego:

- a) pomiędzy Powiatem Bielskim a Miastem Rybnik – przekazana dla Powiatu Bielskiego kwota wyniosła 12 000 zł,
- b) pomiędzy Powiatem Bielskim a Powiatem Białostockim – przekazana dla Powiatu Bielskiego kwota wyniosła 7905,60 zł,
- c) pomiędzy Powiatem Bielskim a Miastem Stołecznym Warszawa – przekazana dla Powiatu Bielskiego kwota wyniosła 12 000 zł,
- d) pomiędzy Powiatem Bielskim a Powiatem Wołomińskim – przekazana dla Powiatu Bielskiego kwota wyniosła 10 058,40 zł,
- e) 5 porozumień pomiędzy Powiatem Bielskim a Miastem Białostok – przekazana dla Powiatu Bielskiego kwota wyniosła 71 585,17 zł.

Łączna kwota przekazanych dla powiatu środków finansowych w 2013 roku wyniosła 113 549,17 zł.

6) W 2013 r. wydatkowano 46 320 zł na realizację dwóch porozumień zawartych pomiędzy Powiatem Hajnowskim a Powiatem Bielskim w przedmiocie umieszczenia dzieci pochodzących z powiatu bielskiego w rodzinie zastępczej zamieszkającej na obszarze powiatu hajnowskiego oraz zasad ponoszenia przez powiat bielski wydatków na ich utrzymanie.

Realizowano również porozumienie pomiędzy Miastem Grudziądz a Powiatem Bielskim w sprawie umieszczenia dziecka pochodzącego z powiatu bielskiego umieszczonego w rodzinie zastępczej na terenie miasta Grudziądz. Na realizację ww. porozumienia powiat bielski w 2013 r. wydatkował kwotę 7 920 zł.

Na realizację porozumienia zawartego w 2013 r. pomiędzy Powiatem Białostockim a Powiatem Bielskim w sprawie umieszczenia dziecka pochodzącego z powiatu bielskiego w rodzinie zastępczej na terenie powiatu białostockiego wydatkowano 1864,76 zł.

Na realizację porozumienia zawartego w 2013 r. pomiędzy Powiatem Siemiatyckim a Powiatem Bielskim w sprawie umieszczenia dzieci pochodzących z powiatu bielskiego w rodzinie zastępczej na terenie powiatu siemiatyckiego wydatkowano 22 014,68 zł.

Na realizację kosztów utrzymania dziecka pochodzącego z powiatu bielskiego w rodzinie zastępczej funkcjonującej na terenie Miasta Białystok wydatkowano 62 59,35 zł.

Na realizację porozumienia zawartego w 2013 r. pomiędzy Powiatem Iławskim a Powiatem Bielskim w sprawie umieszczenia dziecka pochodzącego z powiatu bielskiego w rodzinie zastępczej na terenie powiatu iławskiego wydatkowano 1864,76 zł.

7) Powiat Bielski zawarł porozumienia z powiatami prowadzącymi placówki opiekuńczo-wychowawcze, dotyczące warunków przekazywania środków finansowych za dzieci pochodzące z powiatu bielskiego, przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów. Porozumienia te skutkowały ponoszeniem przez Powiat Bielski odpłatności za 8 dzieci w 2013 roku:

- porozumienie z powiatem hajnowskim – koszt zadania – 35 334,84 zł,
- porozumienie z miastem Białystok – koszt zadania – 113 236,83 zł,
- porozumienie z powiatem białostockim – koszt zadania – 36 888,00zł,
- porozumienie z powiatem polickim – koszt zadania – 131 679,72 zł,

Łączna kwota wydatkowana z tego tytułu w 2013 roku wyniosła 317 139,39 zł.

II. Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie

W 2013 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim realizowało Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie. Zajęcia korekcyjno-edukacyjne odbywały się 2 razy w tygodniu po 2,5 godziny w sali socjoterapeutycznej PCPR. Łączna ilość godzin edycji programu wyniosła 60 godzin. Podstawowym celem działań korekcyjno-edukacyjnych była zmiana zachowań i postaw 6 osób stosujących przemoc w rodzinie, a w rezultacie powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy, a także zwiększenie ich zdolności do samokontroli agresywnych zachowań i konstruktywnego współżycia w rodzinie. Równocześnie udzielano wsparcia rodzinom (ofiaram przemocy) osób stosujących przemoc.

III. Diagnostyka, poradnictwo z zakresu opieki i wychowania – działalność Punktu Poradniczo-Konsultacyjnego

1. PCPR prowadzi działalność mającą na celu:

- a) zwiększanie świadomości pedagogicznej rodzin zastępczych oraz rodziców biologicznych;
- b) nadzór nad realizacją standardu wychowania i opieki w rodzinach zastępczych oraz w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego
 - przestrzeganie praw dziecka,
 - badanie stopnia zaspokajania potrzeb dziecka;
- c) pomoc i współpracę z rodzinami zastępczymi, celem optymalizacji procesu wychowania i kształcenia wychowanków rodzin zastępczych;
- d) poradnictwo z zakresu infrastruktury instytucjonalno – pomocowej, problematyki opiekuńczo-wychowawczej, porady prawne;
- e) wdrażanie innych programów synergicznych z zakresu pomocy rodzinom i ich dzieciom;
- f) kooperację z instytucjami działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży doświadczających sytuacji kryzysowych;
- g) wspieranie osób niepełnosprawnych;
- h) monitorowanie skuteczności podjętych działań.

2. Posiadane zasoby kadrowe ważne z punktu widzenia realizacji zadania:

- psycholog,
- pedagog,
- socjoterapeuta,
- logopeda,
- specjaliści ds. osób niepełnosprawnych,
- radca prawny.

IV. Realizacja projektu EFS

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim od września 2008 r. do chwili obecnej realizuje projekt pt. „Śłużby społeczne – przyjaciele rodzin”, współfinansowany z Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Priorytet VII: Promocja integracji społecznej

Działanie 7.1: Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji

Poddziałanie 7.1.2: Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie.

W 2013 roku w wyniku realizacji przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie projektu, Powiat Bielski pozyskał środki w łącznej kwocie 274 106,92 zł, wkład własny wyniósł 32 158,00 zł (koszty poniesione na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej). W 2014 roku planuje się pozyskanie na ten cel kwoty w wysokości – 269 778,00 zł. Projekt kierowany jest przede wszystkim do rodzin w których występuje bezrobocie, ubóstwo, uzależnienie alkoholowe, przemoc, nieporadność w sferze opiekuńczo-wychowawczej i życiowej, oraz tych którzy długotrwale korzystają ze środków pomocy społecznej. Głównym celem projektu jest zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego wśród 88 uczestników. W 2013 r. dzięki projektowi możliwe było udzielenie pomocy dzieciom z trudnościami w czytaniu i pisaniu, jak również mających problemy w funkcjonowaniu społecznym. Prowadzone były zajęcia z glottodydaktyki, zajęcia socjoterapeutyczne, pomocy w nauce oraz warsztaty kompetencji społecznych. Wysoką jakość oferowanego wsparcia gwarantuje wyspecjalizowana kadra pedagogiczna Centrum. Indywidualnego wsparcia i poradnictwa dla rodziców w zakresie profilaktyki ds. uzależnień, przemocy, prawidłowych postaw wychowawczych i aktywnego poszukiwania pracy udziela pracownik socjalny. W ramach realizacji projektu w 2013 r. objęto działaniami projektowymi 50 osób niepełnosprawnych, w tym 28 uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Bielsku Podlaskim oraz 17 uczniów Zespołu Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II w Bielsku Podlaskim. Poza tym utworzono grupę wsparcia dla 10 rodziców wraz z dziećmi niepełnosprawnymi oraz grupę wsparcia dla 5 rodzin sprawujących pieczę zastępczą. W ramach projektu uczestnicy mieli możliwość skorzystania ze szkoleń i warsztatów zwiększających kompetencje życiowe i umiejętności społeczne. Dzięki udziałowi w projekcie 6 osób podniosło swoje kwalifikacje zawodowe uczestnicząc w kursie z masażu, kursie na operatora wózka widłowego oraz doszkalając się w ramach kursu prawa jazdy kat. B. Indywidualnym wsparciem objęto osoby młode w wieku 15-30 lat oferując konsultacje z doradcą zawodowym. Jedna osoba odbyła 3-miesięczny staż zawodowy. W celu integracji społecznej osób niepełnosprawnych z otoczeniem zorganizowano piknik integracyjny dla 100 osób w Dworcu „Cztery Pory Roku”. W 2014 r. planuje się kontynuowanie powyższych działań z rodzinami oraz osobami niepełnosprawnymi zagrożonymi wykluczeniem społecznym.

V. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne stanowią zróżnicowaną grupę pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności, co powoduje konieczność zróżnicowania pomocy adresowanej do tych osób. W celu wyrównania szans życiowych osób niepełnosprawnych, PCPR wspiera finansowo ze środków PFRON rehabilitację społeczną tych osób.

W 2013 roku na realizację zadań w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych przeznaczono środki finansowe Funduszu w kwocie 934 639 zł.

Realizowano następujące zadania:

- dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej,
- dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- dofinansowanie kosztów działania Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Realizacja rzeczowo-finansowa ww. zadań przedstawia się następująco:

1. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

W 2013 roku udzielono dofinansowania dla 171 uczestników turnusów i ich opiekunów na łączną kwotę – 148 125 zł w tym:

- dla 114 dorosłych osób niepełnosprawnych i 34 opiekunów na kwotę 128 823 zł
- dla 12 niepełnosprawnych dzieci i młodzieży i 11 opiekunów na kwotę 19 302 zł.

2. Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, takie jak np. wózki inwalidzkie, protezy, buty ortopedyczne, aparaty słuchowe, szkła korekcyjne, otrzymało 439 osób niepełnosprawnych, w tym 368 osób dorosłych. Wnioskodawcom udzielono dofinansowania na łączną kwotę 215 849 zł.

3. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

W roku 2013 dla dwóch stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych dofinansowano do organizacji 5 imprez integracyjnych na łączną kwotę 2847 zł.

W imprezach tych uczestniczyły 182 osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie.

4. Dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych.

W 2013 roku 12 osobom niepełnosprawnym udzielono dofinansowania na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.

Na realizację zadań w zakresie likwidacji barier funkcjonalnych udzielono dofinansowania na ogólną kwotę 29 220 zł, w tym:

- 12 993 zł – na likwidację 5 barier architektonicznych osobom niepełnosprawnym ruchowo oraz poruszających się na wózkach inwalidzkich dofinansowano wymianę posadzek na antypoślizgowe, budowę oraz przystosowanie pomieszczeń higieniczno – sanitarnych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności, montaż uchwytów w pomieszczeniach higieniczno – sanitarnych, wymianę drzwi na szersze, likwidację progów.
- 12 274 zł – na likwidację barier technicznych 5 osobom z dysfunkcją narządu ruchu, poprzez dofinansowanie zakupu łóżek ortopedycznych i krzeseł toaletowych,
- 3953 zł – na likwidację barier w komunikowaniu się 2 osobom z dysfunkcją narządu słuchu i mowy poprzez zakup komputera.

5. Rehabilitacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

W ramach rehabilitacji tej grupy osób niepełnosprawnych w 2013 roku udzielono dofinansowania na ogólną kwotę 77 606 zł, w tym:

- na zakup sprzętu rehabilitacyjnego oraz przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych 71 wnioskodawcom na kwotę 56 635 zł.
- na organizację 2 imprez integracyjnych dla 12 osób na kwotę 360 zł.
- na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się 4 wnioskodawców dokonało zakupu schodolazu, komputera, radiomagnetofonu, i przystosowania łazienki na łączną kwotę 20 611 zł.

6. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztat Terapii Zajęciowej w Bielsku Podlaskim powołany został do działania dnia 29 grudnia 2010 roku. Na działalność warsztatów w 2013 roku ze środków PFRON przekazano 517 852 zł, oraz ze środków powiatu przekazano 57 539 zł. W WTZ uczestniczy 35 osób niepełnosprawnych.

Ponadto dokonywano merytorycznego i formalnego rozliczenia kosztów uczestnictwa 2 niepełnosprawnych mieszkańców powiatu bielskiego w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Starych Raciborach w powiecie wysokomazowieckim.

7. Orzekanie o niepełnosprawności.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie funkcjonuje Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, który w 2013 roku wydał ogółem 1193 orzeczeń. Wśród tych orzeczeń wydano 1060 orzeczeń dla osób powyżej 16. roku życia oraz 133 orzeczeń dla osób poniżej 16. roku życia.

Dla osób powyżej 16. roku życia wydano:

- 340 orzeczeń z zaliczeniem do znacznego stopnia niepełnosprawności,
- 455 orzeczeń z zaliczeniem do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
- 217 orzeczeń z zaliczeniem do lekkiego stopnia niepełnosprawności,
- 7 orzeczeń o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych,
- 41 orzeczeń o odmowie wydania orzeczenia.

Dla osób poniżej 16. roku życia wydano:

- 122 orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych,
- 11 orzeczeń o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych.

W Zespole zatrudnionych jest 7 lekarzy na umowę zlecenie posiadających specjalizację z zakresu: pediatrii, psychiatrii, chorób wewnętrznych, okulistyki neurologii i ortopedii.

VI. Wykaz potrzeb w zakresie pieczy zastępczej

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim zgłasza potrzebę rozbudowania systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w powiecie bielskim poprzez tworzenie zawodowych rodzin zastępczych. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców poprzez organizowanie opieki w niezawodowych i zawodowych rodzinach zastępczych. W wyniku deficytu tego typu rodzin na terenie powiatu, dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej są umieszczane w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, na terenie innych powiatów. Placówki opiekuńczo-wychowawcze nie zawsze mogą dostarczać specjalistycznej

piacowkach opiekunczo-wychowawczych, na terenie innych powiatów. Pracowni opiekunczo-wychowawcze nie zawsze mogą dostatecznie zaspokoić wszystkie potrzeby opuszczonych dzieci, a w szczególności potrzeby emocjonalne. Optymalne warunki opiekuńczo-wychowawcze może zapewnić jedynie rodzinna piecza zastępcza, która ma możliwość zniwelowania bólu egzystencjalnego dzieci pozbawionych opieki rodziców biologicznych. Zakres oddziaływań zawodowej rodziny zastępczej uwzględnia również zaspokojenie podmiotowych potrzeb poznawczych, duchowych, kulturowych i społecznych dzieci.

VII. Wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim zgłasza potrzebę w zakresie poszerzenia działań w dziedzinie poradnictwa terapeutycznego i specjalistycznego poprzez świadczenie usług z zakresu socjoterapii, reedukacji, glottodydaktyki, pracy socjalnej i prowadzenia zajęć warsztatowych – kompetencje społeczne. W ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgłasza się potrzebę realizacji Programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie oraz prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla ofiar przemocy w rodzinie.

Metryka strony

Udostępniający: **Urszula Kitlas**

Wytwarzający/odpowiadający: **Wojciech Charyton**

Wprowadzający: **Wojciech Charyton**

Data wprowadzenia: **2014-05-22**

Data modyfikacji: **2014-05-22**

Opublikował: **Wojciech Charyton**

Data publikacji: **2014-05-22**